

**Arnoldi Corvini â Belderen, Batavi, Jcti quondam
Consummatissimi, Consilarii Electoralis & Professoris
Moguntini Publici, &c. Tractatus Geminus De Personis
Atque Beneficiis Ecclesiasticis Sive ...**

opus posthumum, diu desideratum, nunc demum excusum, & indice
locupletissimo instructum

De personis ecclesiasticis

Corvinus van Beldern, Arnold

Francofurti ad Moenum, 1708

VD18 10184902

De Vinculo Civili impeditis seu Bigamis, non ordinandis. Tit. 21

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62002)

TITULUS XXI.

De Vinculo Civili impeditis, seu Bigamis, non ordinandis.

SUMMARIA.

- 1. Bigamus est irregularis & quare.
- 2. Fundatum hoc in antiquitate.
- 3. Bigamia quotuplex.
- 4. Quae vera & ejus explicatio.
- 5. Qui ante Baptismum uxorem habuit, si post ducat secundam, an Bigamus verus.
- 6. Bigamia interpretativa qua.
- 7. Bigami interpretativi qui.
- 8. Bigamia Similitudinaria qua.
- 9. Cum Bigamis dispensari potest. A quo.
- 10. Pena Episcopi Bigamum ordinantis absque dispensatione.
- 11. Pena sic ordinati.

Vinculum Civile; quo quis se ita fori secularis coërcitioni obstrinxit, ut inde recedere, non possit; quem ab ordinibus arceat, & in susceptis ministrare impedit; ut est bigamus; *can. un. de digam. non ord. in 6. c. 1. & 2. eod. can. qui post. 16. cum seq. in Canon. Apostol. non ratione peccati; quod per eam non incurritur, can. fin. dist. 26. licet secus somnient hæretici quidam; cum Ecclesia ne quidem trigamiam damnet, & Salvator noster nequidem damnaverit septemviram; can. aperiat. cum seq. 31. qu. 1. sed quod deficiat representatio mysterii unionis inter Christum per ejus incarnationem*

FFF

tionem

Orvinus
Personis
Ecclesiarum

IV

32

tionem & Ecclesiam contracta. c. fin. & ibi Gloss. verb. Sacramentum. eod.

- 2 Fuit ipso nascentis Ecclesiae exordio à sacris explosa; *test. d. ca. qui post. 16. cum seq. Apost. juxta illud Levitici cap. 21. Sacerdotes non plus nubent.* Quod postea in Concilio Nicæno decisum; *test. D. Ambrosio epist. 88. relata in can. cognoscamus. 14. dist. 34. & ita in Ecclesia observatum, ut etiam apud Arianos obtinuerit: S. Epiphanius heres. 30. Sicut apud gentiles Flamen Dialis monogamiae adstringebatur, apud Plutarchum in questionibus Titum Livium, & Tertullianum libro de cohortat. castitat. ubi ait; Certè Flaminica non nisi univira est, quæ & Flaminis lex est.*

Cui sententiæ protinus accedunt Ecclesiae Constitutiones omnes, tam veteres, quam novæ. *Ciron. in parat. Decret. d. tit.*

- 3 *Bigamiam* constituunt Doctores cum Gloss. in c. 2. eod. triplicem *Veram* scilicet, *Interpretativam*, seu ex interpretatione Juris, & *Similitudinariam*, seu per analogiam quandam.

- 4 *Vera*, eaque juxta nominis proprietatem, dicitur quæ contrahitur per nuptias consummatas successive, cum diversis. *can. 4. & 5. dist. 23.*

Dico *consummatas*; quia citra copulam non est divisio carnis in plures; in quo ponitur ratio Digamiae. *c. debitum. 5. ibi. quia nec ipsa carnem suam dividit in plures. c. fin. verb. opere subsequuto. eod.*

Ad quam requiritur *seminis immissio*; Passim enim dicitur, bigamiam non nisi per carnis divisionem in plures contrahi; at ea divisio fieri non potest, nisi per consummationem, hæc non nisi per seminis immissionem. *fac. can. 18. lex. 27. qu. 2. Sanchez. de matrim. tract. 7. dist. 83. num. 6. Avila de censur. Eccles. part. 7. dist. 8. dub. 1. vers. 1. & 2. Zaf. in comment. ad decretal. tit. de Digam. non ordin. num. 3.*

Dico *per nuptias*; quia requiritur, ut ista divisio in plures adfectu fiat maritali. Ut per concubinatum cum diversis non contrahatur Bigamia; nec prohibeatur Ordinum susceptio. *c. quia circa. 6. eod. Covarr. in Clem. si furiosus. part. 1. §. 2. num. 2. de atat. & qual. Cened. in Decret. collect. 112. Fr. Emanuel in sum. tom. 1. cap. 158. conclus. 1. Reginald. in praxi foripenitent. lib. 30. num. 83. Campan. in diversor. Canon. rubr. 11. cap. 6. num. 10. quia deficit adfectus iste. d. c. quia circa. 6.*

Est *Bigamus verus*, qui ante baptismum uxorem habuit, & post baptismum duxit aliam. *secund. Augustin. can. 2. & Innocent. can. 3. & 4. dist. 26. Diss. Hieron. in can. 1. eod.* Quia baptismus quidem tollit crimina, & irregularitatem inde procedentem, non etiam conjugii abrogat legem; nec defectum inde causatum delet; qui non est minor, si ante baptismum in ita fuerint nuptiæ, cum verè tales sint; quam si post.

Quò facit, quod ante baptismum ducens viduam sit *Bigamus*; *can. si quis viduam. dist. 34. Covar. d. Clem. si furiosus. part. 1. §. 2. num. 5. Zel. d. loco. num. 5.*

Interpretativa Bigamia est, quando verè non intercessit duplex matrimonium, & sic non facta divisio carnis in plures, tamen interpretatione censeatur facta; ut proinde unionis Christi cum Ecclesia deficiat interpretatio.

Sic *Bigamus* est, qui contraxit cum una sola, sed vidua, vel repudiata: *can. si quis viduam. dist. 50. can. curandum. dist. 34. c. tom. littera. de reftibus.* (sic tamen quod illa primum matrimonium consummaverit; nam aliàs significationis non esset defectus. *Vallens. in parat. eod. num. 3.*) aut cum corrupta ab alio per fornicationem; *can. maritum. 2. dist. 33. vel cum virgine, quam post commissum ab eo adulterium cognovit: can. si cujus. c. si Laici. & ibi Gloss. d. dist. 34. quia cum ea unitus, quæ carnem suam divisit in plures, ut & ipse in plures divisisse censeatur; in quo hujus Bigamie consistit ratio. Capell. Tholos. qu. 220. in fin. Villuc. de irregul. cap. 13. num. 1. Borgas. d. tract. part. 5. tit. de bigam. num. 46. Majol. d. tract. lib. 1. cap. 33. num. 6. Gutier. canon. lib. 1. cap. 25. num. 15.* Non facta distinctione inter scientiam & ignorantiam; cum non agatur de vitio, quod causat voluntas, sed de significationis defectu, quem etiam patitur ignorans, imò & demens. *Covarruv. d. loco num. 3.* Aded ut non excusetur maritus, qui, ex præcepto Ecclesiæ, adfectu maritali tractavit uxorem adulteram; *Hosliens. eod. quest. 9. vel tempore quo lis pender: propter indecentiam quæ inde exoritur & hic inspicitur. Gloss. in verb. admitti. in d. c. si cujus. Gutier. d. cap. 25. num. 15. Suarez. d. tom. 5. disp. 48. sect. 3. num. 15. & 17. Covar. d. loco.*

irvinus
Personis
ref. Ecclesiæ

IV.
32

loc. Navar. in man. cap. 28. num. 195. vers. secundo dico. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 226. num. 6.

Item *Bigamus interpretativus* est, qui cum una validum contraxit matrimonium, cum alia invalidum, sive antecesserit validum, sive invalidum; Sanchez de matrim. disput. 49. sect. 2. in 3. illat. Zaf. d. tit. num. 8. & 9. Vallens. d. loc. num. 3. modò cum una que consummaverit; quia, ut dictum, sine copula, non ponitur bigamia. Ratio est, quod propter intentionis adfectum cum opere subsequuto, sit duorum matrimoniorum interpretatio. Et licet canon 16. Apostolorum loqui videatur de eo, qui vera contraxit matrimonia; Canon tamen 18. loquitur de eo, qui duxit duas sorores, qui non potest contraxisse, nisi cum altera veras nuptias. Idem habet. c. 4. de bigam. non ord. quod licet tantum loquatur de Clericis; non est tamen ratio, nec verbum in illo capite, quo indicetur hoc fieri in speciale Clericorum panam; cum loquatur in genere & ratio sit generalis, ac speciatim facti de Presbytero subiungatur, quæ decisionem restringere non solent. vide Suar. de censur. d. disp. 49. sect. 2. Zaf. d. loc. num. 8.

Idem ob eandem rationem dicendum de eo qui cum duabus factò contraxit nulliter ob aliquod impedimentum; aut cum una maritua alterâ, idque scienter, vel ignoranter; secutâ scilicet copulâ: Navar. conf. 1. eod. tit. Suarez. d. loco num. 11. aut eum vidua; c. fin. de vid. aut corrupta. Covar. d. Clem. si furiosus. par. 1. §. 2. num. 2. Suarez. d. loco sect. 3. num. 3. & 13.

Si quis verò contrahat cum ea, quam ipse prius cognovit, non censetur bigamus. Gloss. commun. recepta in d. c. fin. & ibi Abbas. in commun. Dd. Navar. in man. cap. 27. num. 195.

8 *Similitudinaria Bigamia*, ratione similitudinis sic dicta, est quando incurrit ordine sacro insignitus, vel solemniter voto adstrictus, cum aliqua contrahens & consummans; can. quotquot 17. qu. 1. c. à nobis. tit. can. monach. d. c. & qu. licet illa sit virgo: quia etsi neque de iure, neque de facto contrahat cum duabus, vel non corrupta valide; tamen affectum habet contrahendi cum opere subsequuto, postquam per Obsequium sacrum vel solemniter votum, spiritualiter & similitudinariè contrahit cum Christo. d. c. fin. eod. Navar. in man. d. c. 27. num. 135. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100.

similitudinaria. & d. tit. cons. 1. num. 7. Covarr. d. loco num. 2. vers. tertio.
Ugelin. de offic. Episc. cap. 56. §. 3. num. 4. Bonac. de censur. disp. 7. qu. 2.
part. 5. num. 8. Campan. d. rubr. 11. cap. 6. num. 12. Hieron. Roderic. in
compend. quest. regular. resolut. 16. num. 11.

Quæ ratio cum cesset in eo, qui minoribus tantum initiatus est Or-
dibus; contrahens invalide matrimonium propter impedimentum
aliquod, non fit irregularis, nec censetur bigamus. Navar. d. loco. Un-
de & Papa Innoc. in d. c. fin. loquitur de Subdiacono, qui tenetur voto
castitatis solemnii; c. à multis. supra de erat. & qualis. ord. & in c. nuper.
eod. de Bigam. non ord. de Presbytero.

Cum Bigamis dispensari potest; d. can. quicumque. dist. 50. cum ir-
regularitas ea humano jure sit inducta: sed tantum per Pontificem Sum-
mum, qui est supra Jus ab Ecclesia inductum. Covarr. d. loco. num. 4.
Navar. d. loco. num. 197. non per Episcopos; quorum non est immu-
tare Jus commune. Non obstat c. 2. & 4. eod. quæ habent, non licere
contra Apostolum dispensare; Nam verbis illis dispensationis ostendi-
tur difficultas, non impossibilitas. Zaf. d. loco. num. 16.

Episcopus ergò non potest dispensare cum Bigamis, sed veris vel
interpretativis, & non solum quoad Ordines sacros, c. 2. & ibi Gloss.
& Abbas. eod. sed nec quoad minores, aut primam tonsuram, aut be-
neficium etiam simplex; ut patet ex c. un. eod. in 6. ibique Ancharan.
Franc. Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 17. Sacra Concilii Con-
gregatio die 30. Jan. 1589. nec etiam quoad usum minorum ordinum;
ut voluit Navar. d. loco. num. 197. Avila de censur. part. 7. disp. 8.
dub. 2. conclus. 3. Quia communior est sententia Episcopum nullo casu
dispensare posse, super jure communi; nisi in casibus jure expressis.
Abbas in d. c. 1. & 2. num. 5. eod. Suar. de censur. d. disp. 49. sect. 6.
Domin. num. 5. Franchus num. 4. & alii in d. c. un. Villadiego de irregula-
ritate cap. 6. circa fin. vers. circa Bigamum. Majol. eod. tract. lib. 1. cap.
33. num. 14. Diss. alii quos refert Garcias de benefic. part. 7. cap. 6. num.
13. & ita declarasse S. Congregat. refert Piasc. d. praxi Episc. part. 1.
cap. 1. num. 6. Cum Bigamis similitudinarius dispensare potest Epi-
scopus. Piasc. d. loco. & per c. 1. qui Cleric. vel vovent. matrim. contrah.
Gloss. c. sanc. inf. de Cleric. conjug.

Orvinius
Personis
vel Ecclesiis

IV.

32

10 Episcopus qui ordinat bigamum absque dispensatione, privatur potestate conferendi Ordines, d. c. de bigam. non ordin. Garc. de benef. part. 7. cap. 6. num. 6. & seq.

11 Bigamus sine dispensatione ordinatus, recipit quidem characterem, non tamen potest absque dispensatione in eo ordine ministrare. Vallens. d. loco num. 6.

TITULUS XXII.

De titulum non habentibus non ordinandis ad Sacros Ordines.

SUMMARI A.

1. Sine titulo nullus ordinandus.	servitium alicujus Ecclesie potest ordinari fieri.
2. Titulus quid.	
3. An necessarius tonsuram aut minores ordines ambientibus.	9. An & quando ad titulum Coadjutoria.
4. Quid statuerit Concilium Tridentinum.	10. An ad titulum Beneficii nondum quaesiti.
5. Sine titulo ordinati quae pena.	11. Quale debeat esse Beneficium.
6. Ab ea liberi Jesuita.	12. An sufficiat titulus literaturae.
7. Ad titulum Seminarii nullus ordinandus.	13. An patrimonii vel pensionis.
8. Deputationis titulo ad	14. Quando.

15. Turc